

CONSTRUCTIEF COMMUNICEREN MET COMPLOTDENKERS

Complottheorieën en complotdenkers in de klas

INHOUD

- Definitie
- De complottheorie
- De complotdenker
- Zwakke plekken van een complottheorie
- Waarom accepteren we ze dan toch?
- Van verklaring naar oplossing
- Van oplossing naar de klas

DE COMPLOTTHEORIE EEN DEFINITIE

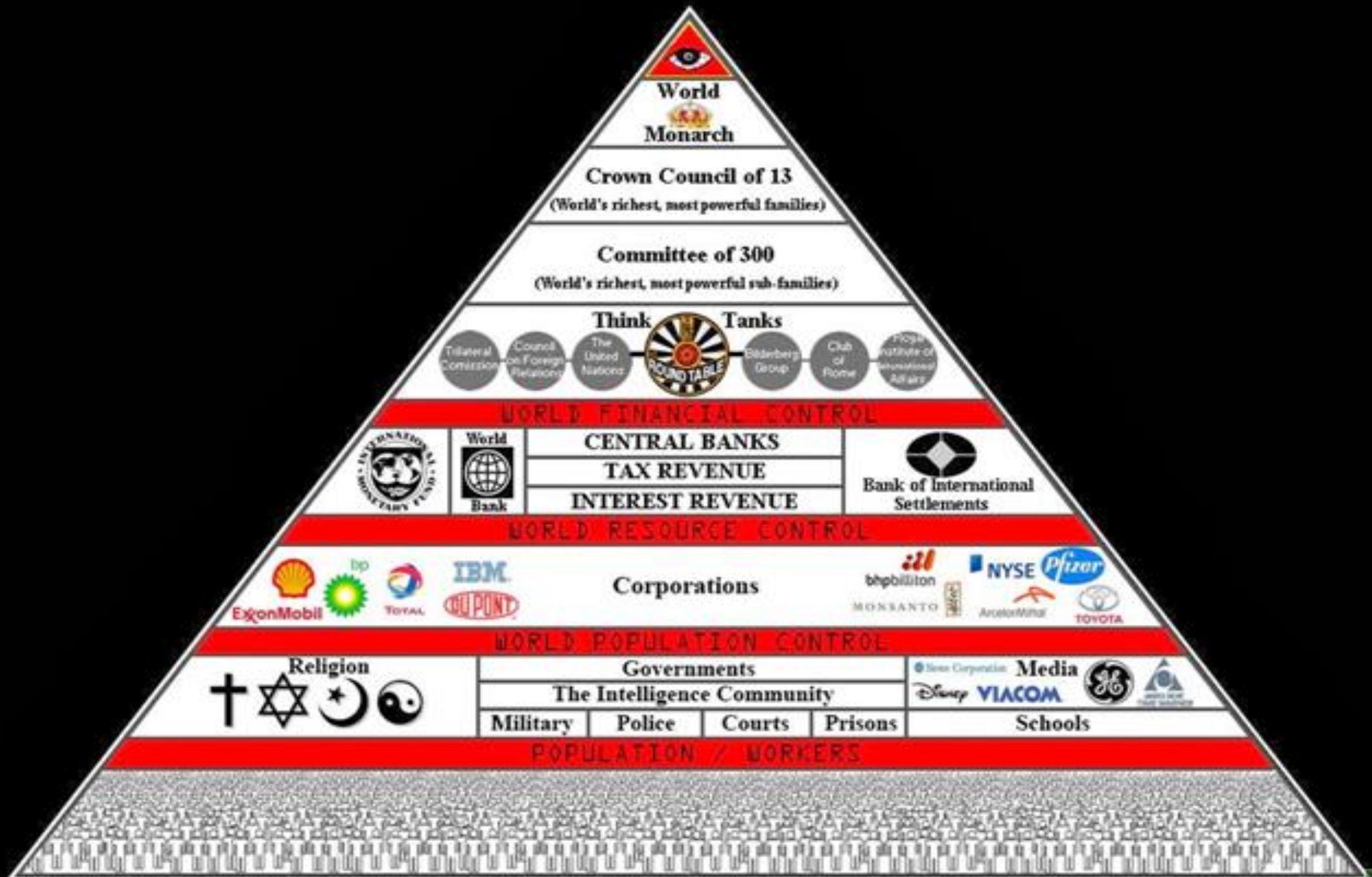
“At their broadest conspiracy theories view history as controlled by massive, demonic forces. The locus of evil lies outside the true community, in some (...) Other defined as foreign or barbarian, though often disguised as innocent and upright”

(Barkun, 2009).

- Controlled by...
- Demonic
- Outside the true community
- Disguised as innocent and upright

DE COMPLOTTHEORIE DRIE SOORTEN VAN BARKUN

- Event conspiracy: maanlanding, Kennedy
- Systemic conspiracy: banken, New World Order
- Superconspiracy: Illuminati, Reptilians (definitie Barkun)
- Event + systemic¹⁰ = super.
- Complotdenker bepaalt.

DE COMPLOTDENKER

Wat een complotdenker doet:

- Klein aantal premissen die alles verklaren
- Subjectieve intenties bij objectieve gebeurtenis
- 'Andere verklaring' is (of wordt) onderdeel complot

DE COMPLOTDENKER

ONDERSCHEIDEN SOORTEN DENKERS

LEERLING MET EEN COMPLOT

- Wel eens een (event)complot overwogen
- Geïnteresseerd in complot als fenomeen
- Daagt (de docent) uit met een bizarre theorie
- Ontvankelijk voor kritiek

COMPLOT MET EEN LEERLING

- Neemt complot aan voor waar
- Verdiept zich in complot als verklaring
- Breidt theorie uit na strijdige informatie
- Niet ontvankelijk voor kritiek

ZWAKKE PLEKKEN VAN EEN COMPLOTTHEORIE

- Conspiracy stereotypes (Bilewicz, red. 2015)
- De veronderstelling dat je subjectieve intenties aan objectieve gebeurtenissen kunt toekennen (Livestro, 2017)
- Onbedoelde gevolgen (Barkun, 2009)
- In essentie niet falsifieerbaar (Barkun, 2009)

WAAROM ACCEPTEREN WE ZE DAN? CONSPIRACY STEREOTYPING (CS)

WAT IS EEN CS

- De groep is machtig
- De groep is vijandig
- Het individu is uitvoerder van de groepswil

Outside the true community

Demonic

RELATIE TUSSEN ACCEPTATIE CS EN:

- Relatieve deprivatie
- Collectief slachtofferschap
- Politieke mobilisatie
- Stressvolle situaties: persoonlijk of collectief trauma

WAAROM ACCEPTEREN WE ZE DAN? DROGREDEN

Gebrek aan kennis van drogredenen

- Objectief, subjectief
- Schijnbaar oorzaak - gevolg - relatie
- Bewijzen elkaar: complot verwijst naar complot
- Na dit, dus door dit
- Willekeurige correlaties

Controlled by

WAAROM ACCEPTEREN WE ZE DAN? IN ESSENTIE NIET FALSIFIEERBAAR

- Niet falsifieerbaar
- Bestaan (deels) op grond van een officieel verhaal
- Het officiële verhaal wordt vanuit het complot verklaard

Disguised as innocent and upright

VAN VERKLARING NAAR OPLOSSING

- Conspiracy stereotypes: bewustwording en opdrachten die stimulerende factoren tegen gaan
- Argumentatie: voorbeelden van drogredenen
- Tegenverhaal: reactie afhankelijk van de leerling

VAN OPLOSSING NAAR DE KLAS

Conspiracy Stereotypes worden in relatie gebracht met wantrouwen in de elite of het gezag en de instituten die hieronder worden geschaard. “Mainstream media” is hier één van.

Stimuleren van het vertrouwen in de ander via vertrouwen in jezelf.

Opdracht: onderzoeksjournalistiek

VRAGEN OF OPMERKINGEN?